

Een fuifzaal onder de zoden

- dinsdag 22 mei 2007

Het schermhuis dient nu als backstage. Jan De Vylder architecten bvba © MH Michiel Hendryckx

Volgens een oud Chinees spreekwoord zijn er twee soorten mensen: zij die in bomen wonen en zij die in de grond gaan schuilen. Kiezen voor een leven in de hoogte, met een weids uitzicht en het hoofd in de wolken, getuigt inderdaad van een andere levensvisie dan je huis uitgraven in de grond - het bevoorrechte terrein van de afgestorvenen.

Het nieuwe Jeugd Ontmoetingscentrum Rabot in Gent, gebouwd naar een ontwerp van Beel & Achtergael Architecten, zit resoluut onder de grond. Dat heeft voornamelijk te maken met de functie van het pand. Behalve de lokalen voor de scouts en de Gentse jeugdwerkgroepen Jong Kadanz en Özburun, omvat het jeugdcomplex een fuifzaal voor zo'n driehonderd personen.

Om de akoestische impact van die zaal te beperken, opteerden de architecten ervoor om met het gebouw ondergronds te gaan. Maar het jeugdcentrum werd ook onder de grond geschoven omdat het nog aan te leggen buurtpark rond het veelbesproken nieuwe gerechtsgebouw van Gent (eveneens een ontwerp van Beel & Achtergael Architecten) zo ongerept mogelijk moest blijven. Op drie kleine toegangspaviljoenen na, voor elke vereniging één, verschuilt de fuifzaal zich als een betonnen grot onder de zoden.

Gevangen

Of de idee om het gebouw licht en naadloos in het parklandschap te laten overgaan, ook werkt in de praktijk, is vandaag nog niet helemaal in te schatten. Maar het centrale plein waarop de drie paviljoenen uitgeven, ligt toch zo'n meter hoger dan het maaiveld, waardoor de randen van het gebouw zich duidelijk aftekenen en de illusie van een continu parklandschap gehypothekerd dreigt te worden.

Het blijft vreemd dat de jeugdgroepen het moeten stellen met elk één ondergronds verzonken patio. Op zich is het een architecturale vondst om de verschillende lokalen royaal daglicht te geven, maar gevoelsmatig blijven het koertjes waar je het gevoel krijgt dat je als gevangene van de architectuur even mag luchten. De consequente, maar Spartaanse betonnen aankleding van die binnentuinen mag dan wel tegen een stootje kunnen, ze mist de generositeit die je van een jeugdhuis verwacht.

In de gestrengheid herken je natuurlijk een architectuur die zweert bij helderheid en ondubbelzinnigheid. Verwonderlijk als je weet dat Stéphane Beel er met het Raveelmuseum indertijd in geslaagd is de contradicties van dorp en industrie, kleinschaligheid en monumentaliteit, in één gebouw samen te brengen.

Conflicten

Het jeugdcentrum lijkt voornamelijk geconcipieerd vanuit de functie als fuifzaal. Dat kan werken. Inkomhal, bar, zaal en sanitair haken mooi in elkaar, net als de drie verschillende jeugdorganisaties die met hun eigen ruimtes op de centrale infrastructuur kunnen inpikken.

Vreemd is evenwel dat de scouts met een van hun lokalen op de fuifzaal uitkijken. En al hoeft dat op zich niet zo vervelend te zijn, het betekent wel dat de fuivende jongens en meisjes in een etalage staan. Misschien vinden de fuiven en de activiteiten van de scouts zelden op hetzelfde moment plaats, maar dergelijke geforceerde 'cohabitation' roept veeleer conflicten op dan dat ze een grotere ruimtelijke belevingswaarde creëert.

Beel & Achtergael zetten uiteraard een opmerkelijk gebouw neer. Eigenzinnig, consistent met zichzelf, wat jeugdig radicaal misschien. Een uitzonderlijke infrastructuur die een sociaal doel dient, en zeker zal bijdragen tot de opwaardering van de Rabotwijk.

Maar ergens wringt dit mooie schoentje. Het gebouw is te puristisch om 'underground' en 'grunge' te zijn. Het mist een achterkant, een plaats waar de norm overschreden wordt. Het is te 'af' en laat weinig ruimte voor improvisatie.

Door het solide betonnen karkas heeft het gebouw evenwel de tijd mee - tijd om in de omgeving een eigen plaats op te eisen.

In deze rubriek bespreekt de architect en criticus Koen Van Synghel tweewekelijks een opgemerkt ontwerp of bouwproject.